3.2. Kıyamet

Sözlükte "kalkmak", "dikilmek", "ayaklanmak" anlamlarına gelen kıyamet, bir terim olarak, evrenin düzeninin bozulması, her şeyin alt üst edilmesi ve ölen varlıkların yeniden diriltilerek ayağa kalkması ve mahşere doğru yönelmesi demektir.[49]

Görsel 6.6: İslam inancında ölüm bir son değildir.

"İnsan kıyamet günü ne zamanmış? diye sorar. İşte göz kamaştığı, ay tutulduğu, güneşle ay bir araya getirildiği zaman. O gün insan kaçacak yer neresi? diyecektir. Hayır, hayır! (Kaçıp) sığınacak yer yoktur. O gün varıp durulacak yer, sadece Rabb'inin huzurudur."[50]

"Gökyüzü yarıldığı, yıldızlar döküldüğü, denizler birbirine katıldığı, kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı zaman insanoğlu (yapıp) gönderdiklerini ve yapmayıp geride bıraktıklarını bir bir anlar."[51]

"Ey inananlar! Allah'a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun; herkes yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan sakının çünkü Allah yaptıklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan bunun sonucunda, Allah'ın kendilerini (yine) bizzat kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın! (Çünkü) onlar yoldan sapmış (fasık) kimselerdir."[52]

Kur'an ahiret hayatının aşamaları hakkında ayrıntılı bilgiler verir. Dünya hayatından ahiret hayatına geçiş aşaması kıyamettir. Kur'an kıyametin nasıl gerçekleşeceğine dair dikkat çekici tablolar çizer.

B BİLGİ KUTUSU

Kur'an'da kıyamet günü ile ilgili kavramlar;

- **Saat** (Bir anda Kıyametin kopması)
- **Vakıa** (Kesin olarak meydana gelecek olan şey)
- **Gaşiye** (Şiddetiyle birdenbire halkı saran)
- **Karia** (Kapıyı çalacak gerçek)
- **Racife** (Şiddetle sarsılmak, titreyiş)
- **Sâhha** (Kulakları sağır eden şiddetli çığlık),
- **Tâmme** (Bela, kıyamet anının dehşeti)

(bk. Kamer suresi, 1. ayet; Vakıa suresi, 1. ayet; Gaşiye suresi, 1. ayet; Karia suresi, 1. ayet; Naziat suresi, 6. ayet; Abese suresi, 33. ayet; Naziat suresi, 34. ayet.)

"Kari'a! Nedir o kari'a? Kari'a'yı, o kapıları döven ve dehşetiyle kalplere çarpan o kıyamet felaketini sen nereden bileceksin ki! O gün insanlar uçuşan kelebekler gibi şuraya buraya fırlatılır. Dağlar atılmış yüne döner. Artık kimin tartıları ağır basarsa memnun kalacağı bir hayata girer. Kimin tartıları da hafif gelirse onun barınağı da Haviye olur. Onun ne olduğunu bilir misin? Haviye bir ateştir. Kızgın mı kızgın!"[53]

Kur'an'daki bilgilere göre kıyamet "sûra üflenince" başlayacak ve kıyametin kopması sonucu kâinattaki düzen bozulup hayat son bulacaktır. Bundan başka Kur'an'da sûra ikinci üflemenin ardından ba's olayının gerçekleşeceği, Allah'ın (cc) insanları tekrar dirilterek yerden ot bitirir gibi topraktan çıkaracağı ve insanların aynı hedefe doğru koşarak Rablerinin huzuruna çıkacakları haber verilir.

49. Komisyon, TDV İlmihâli, "İman ve İbadetler", C 1 s. 121.
50. Kıyamet suresi, 6-12. ayetler.
51. İnfitar suresi, 1-5. ayetler.
52. Haşr suresi, 18-19. ayetler.
53. Karia suresi, 1-11. ayetler.

D DÜŞÜNELİM

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Bilakis onlar diridirler; Allah'ın, lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir hâlde Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine de hiçbir keder ve korku bulunmadığı müjdesinin sevincini duymaktadırlar."

(Al-i İmran suresi, 169-170. ayetler.)

Ölümden sonraki yaşama dair kişiden kişiye değişen şartları ayet bağlamında düşününüz.

O OKUYALIM

"Güneş katlanıp dürüldüğünde,
Yıldızlar (kararıp) döküldüğünde,
Dağlar (sallanıp) yürütüldüğünde,
Gebe develer salıverildiğinde,
Vahşî hayvanlar toplanıp bir araya getirildiğinde,
Denizler kaynatıldığında,
Ruhlar (bedenlerle) birleştirildiğinde,
Diri diri toprağa gömülen kıza, sorulduğunda,
Hangi günah sebebiyle öldürüldü diye.
(Amellerin yazılı olduğu) defterler açıldığında,
Gökyüzü sıyrılıp alındığında,
Cehennem tutuşturulduğunda,
Ve cennet yaklaştırıldığında,
Kişi neler getirdiğini öğrenmiş olacaktır."

(Tekvir suresi, 1-14. ayetler.)

"Sûra üflenince, Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!"[54]

"Allah, sizi de yerden ot (bitirir) gibi bitirmiştir. Sonra sizi yine oraya döndürecek ve sizi yeniden çıkaracaktır."[55]

"O gün onlar, sanki dikili bir şeye koşuyorlar gibi, gözleri horluktan aşağı düşmüş ve kendileri zillete bürünmüş bir hâlde kabirlerinden fırlaya fırlaya çıkarlar. İşte bu, onların tehdit edilegeldikleri gündür!"[56]

"Nihayet sûra üfürülecek. Bir de bakarsın ki onlar kabirlerinden kalkıp koşarak Rablerine giderler."[57]

Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah (cc) bilir. Yüce Allah kıyametin kopacağı zamanı ancak kendisinin bildiğini çeşitli ayetlerde ifade etmiştir. Bu konudaki bazı ayetlerin meali şöyledir:

"Kıyamet vakti hakkındaki bilgi ancak Allah katındadır..."[58]

"Sana kıyameti, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabb'imin katındadır. O'nun vaktini ondan başkası bilemez. O, göklere de yere de ağır gelmiştir. O size ansızın gelecektir. Sanki sen onu biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. De ki: Onun bilgisi ancak Allah katındadır. Ama insanların çoğu bilmezler."[59]

Kıyamet Alametleri

Kur'an'da kıyamet alâmetlerinin nelerden ibaret olduğuna dair bilgi verilmemiş, sadece Ye'cc ve Me'cc'ün gelişinden (Enbiya suresi, 96. ayet), dabbetü'l-arzın çıkışından (Neml suresi, 82. ayet), göğün insanları saracak bir duman (duhan) yayacağından (Duhan suresi, 11-12. ayetler) bahsedilmiştir.

54. Zümer suresi, 68. ayet.
55. Nuh suresi, 17-18. ayetler.
56. Mearic suresi, 43-44. ayetler.
57. Yasin suresi, 51. ayet.
58. Lokman suresi, 34. ayet.
59. Araf suresi, 187. ayet.

D DÜŞÜNELİM

Bir gün Hz. Peygamber, ashabını etrafına toplamış sohbet ediyor, onlara nasihatlerde bulunuyordu. Bu sırada bir bedevi çıkageldi ve “Kıyamet ne zaman (kopacak)?” diye sordu. Allah Resul'ü sözünü kesmeden konuşmasına devam etti. Oradakilerden biri, “Resulullah bedevinin ne dediğini işitti fakat sorusundan hoşlanmadı.” dedi. Bir başkası ise “Belki de (soruyu) işitmedi.” dedi. Nihayet Sevgili Peygamberimiz (sav) sözünü bitirince *“Kıyameti soran nerede?”* buyurdu. Bedevi, “İşte benim, ya Resulallah!” dedi. Bunun üzerine Allah Resul'ü, *“Emanet zayi edildiği vakit kıyameti bekle!”* buyurdu. Bedevi, “Onun zayi edilmesi nasıl olur?” diye sorunca Resul-i Ekrem, *“İş, ehil olmayan kimseye verildiğinde kıyameti bekle.”* buyurdu.

(Buhari, İlim, 2.)

Hadiste, kıyametin kopmasıyla toplumsal düzenin bozulması arasında nasıl bir ilişki kurulmuştur? Düşününüz.

Hadislerde de kıyamet alametleri eşratısaat (اشراط الساعة) tabiriyle ifade edilir. Bu hadislerde belirtildiğine göre Hz. Peygamber kıyametin kopuş zamanını bilmediğini söylemiş ancak kopmasından önce vuku bulacak bazı olayların onun yaklaştığının alametleri sayılacağını haber vermiştir.[60]

Yecc Me’cc’ün ortaya çıkması, Deccal’ın zuhuru, yeryüzünün duman (duhan) ile kaplanması, büyük depremlerin ve yer çöküntülerinin yaşanması, dabbetülarz yerden çıkması, nüzul-i İsa, güneşin batıdan doğması gibi olağanüstü birtakım hadiselerin meydana geleceği ayet ve hadislerde bildirilmiştir. Özellikle kıyamet öncesinde toplumlardaki ahlaki çöküntüyü haber veren hadisler, Peygamberimiz (sav) tarafından çokça zikredilmiştir.[61]

Görsel 6.7: Kıyametin kopması sonucu evrendeki düzen bozulup hayat son bulacaktır.

60. bk. Buhari, İman, 37.
61. bk. Buhari, Fiten, 4, 24-25; Buhari, Enbiya 7; Buhari, Büyû, 102; Müslim, Fiten, 1-2, 18, 37, 39, 40, 42, 91, 118; Müslim, İman, 242-247; İbn Mace, Fiten, 25-36; Tirmizi, Fiten, 35, 42-43.